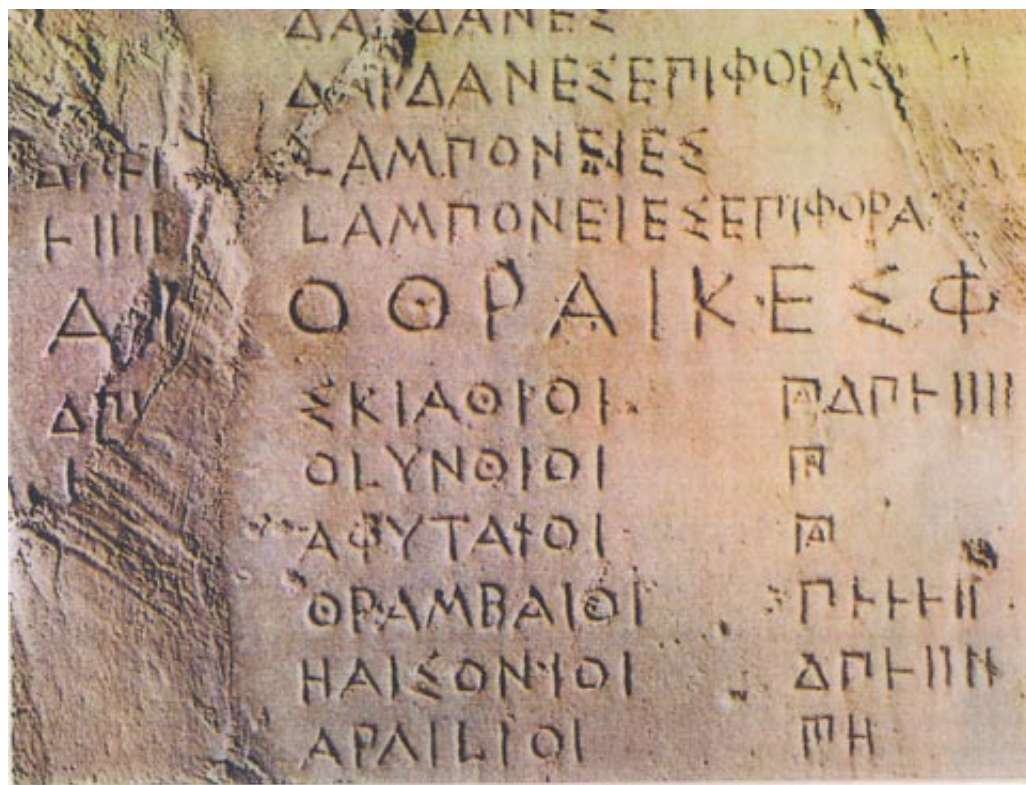

Διδάσκοντας αρχαία ελληνικά στο δημοτικό σχολείο

Γράφει ο **Δημήτρης Νατσιός** (Δάσκαλος - Κιλκίς)

Οι μικροί μαθητές με κατάνυξη, και με καμάρι «τριγυρίζουν όπως η μέλισσα γύρω από ένα άγριο λουλούδι»

«Η θητεία μου στην ελληνική γλώσσα υπήρξε η σπουδαιότερη πνευματική μου άσκηση. Στη γλώσσα αυτή υπάρχει η πληρέστερη αντιστοιχία, μεταξύ λέξεων και εννοιολογικού περιεχομένου»

Βέρνερ Χάισεμπεργκ, Γερμανός φιλόσοφος, για την αρχαία ελληνική γλώσσα

Δεν το κρύβω και δεν το γράφω προς καύχηση-εν οίδα ότι ουδέν ειμί- ότι εδώ και πολλά χρόνια, διδάσκω αρχαία ελληνικά. Όταν παίρνω Ε' και Στ' δημοτικού, αφιερώνω μία ώρα του εβδομαδιαίου προγράμματος στην διδασκαλία της, κατά τον Κικέρωνα, «γλώσσας των θεών».

Η ώρα, την οποία «κλέβω» από το πρόγραμμα είναι της «Ευέλικτης Ζώνης». Ας μην ρωτήσει κάποιος τι είναι αυτή η «Ευέλικτη Ζώνη», γιατί και ο ίδιος ακόμη δεν κατάλαβα. Αυτό που ξέρω είναι ότι στο πρόγραμμα που δίνω στους μαθητές μου, σβήνω την «Ευέλικτη Ζώνη» και γράφω αρχαία ελληνικά. Τα αποτελέσματα είναι εξαιρετικά, οι μικροί μαθητές με κατάνυξη, θα έλεγα, και με καμάρι «τριγυρίζουν όπως η μέλισσα γύρω από ένα άγριο λουλούδι» (Βρεττάκος), την πάντερπνη γλώσσα μας και χαίρονται τους χυμούς και τα αρώματά της.

Τους εξηγείς ότι εργάστηκαν «μακριές σειρές προγόνων, που δούλεψαν την φωνή, την τεμάχισαν σε κρίκους, την κάμαν νοήματα, την σφυρηλάτησαν όπως το χρυσάφι οι μεταλλουργοί κι έγινε Όμηροι, Αισχύλοι, Ευαγγέλια κι άλλα κοσμήματα», κατά τον θαυμάσιο Νικ. Βρεττάκο, και ότι αυτοί έχουν το μοναδικό παγκοσμίως προνόμιο να μπορούν να την διαβάζουν στο πρωτότυπο και να την – κατά το δυνατόν – κατανοούν. Και καμαρώνουν και αισθάνονται «εθνικά υπερήφανοι», για να χρησιμοποιήσω μία φράση που απεχθάνεται ο νεοταξικός συφερτός.

Με ρώτησαν κάποιοι φίλοι και συνάδελφοι πώς την διδάσκω; (Ας μου συγχωρεθεί το πρώτο πρόσωπο).

Παραθέτω ένα σχεδιάγραμμα διδασκαλίας, με την επισήμανση πως δεν είμαι φιλόλογος, οι σπουδές μου περιορίζονται στην Θεολογία και την Παιδαγωγική. Μελετώ όμως τα αρχαία «διά βίου» και παλεύω να μεταγγίσω αυτήν μου την αγάπη και τον σεβασμό στους μαθητές μου. Νομίζω ότι είναι μία πράξη αντίστασης, εν μέσω της περιρρέουσας αποκολοκύνθωσης και ημιμάθειας.

Κατ' αρχάς τα κείμενα που χρησιμοποιώ είναι κυρίως μύθοι του Αισώπου και Ευαγγελικές Περικοπές.

Τι κάνω λοιπόν; (Έχω έτοιμα περίπου 30 μαθήματα).

Φωτοτυπώ και μοιράζω το κείμενο. Για παράδειγμα: «Κοχλία: Γεωργού παις κοχλίας ώπτει. Ακούσας δε αυτών τριζόντων έφη: ω, κάκιστα ζώα, των οικιών υμών εμπιπραμένων αυτοί άδετε; Ο λόγος δηλοί ότι παν το παρά καιρόν δρώμενον επονείδιστον».

Αφού γίνει, μία καλά, ορθή και αργή ανάγνωση από τον δάσκαλο, ζητώ από κάποιους μαθητές να προσπαθήσουν να το διαβάσουν μεγαλοφώνως. (Τους προτρέπω να πράξουν το ίδιο στο σπίτι τους ως άσκηση ορθοφωνίας, ευκρινούς προφοράς και άρθρωσης).

Στην συνέχεια τους ζητώ να υπογραμμίσουν ποιες λέξεις αναγνωρίζουν. Σε κάθε κείμενο αγγίζουμε σχεδόν το 90% των λέξεων.

Στο παραπάνω κείμενο υπογράμμισαν, κατά μέσο όρο, τις λέξεις: γεωργού, παις, ακούσας, αυτών, κάκιστα, τριζόντων, ζώα, οικιών, λόγος, παρά, καιρόν. (Αν ήμασταν στην Κρήτη θα αναγνώριζαν και τους κοχλιούς, τα σαλιγκάρια).

Στην συνέχεια βοηθώντας διακριτικά τα παιδιά, τους παρωθώ να μεταφράσουμε, όλοι μαζί, το κείμενο για να καρπωθούν αυτά την χαρά της αποκάλυψης του κειμένου.

«Σαλιγκάρια: Το παιδί ενός γεωργού έψηνε σαλιγκάρια κι ακούγοντάς τα να τρίζουν, είπε: Ε, κάκιστα ζώα, τα σπίτια σας καίγονται και εσείς τραγουδάτε. Ο μύθος σημαίνει ότι είναι αξιοκατάκριτο καθετί που γίνεται παράκαιρα». (Νιώθω χαρά βλέποντας την ικανοποίηση και την έκπληξη των παιδιών κατά την μετάφραση. Ανοίγεται ένα παράθυρο και ατενίζουν το ένδοξο παρελθόν, «τις αμμουδιές του Ομήρου»).

Στην συνέχεια έπεται το ωραιότερο: η ετυμολογία, σκαλίζουμε τις γενέθλιες λέξεις της ελληνίδας

γλώσσας, το φως του πολιτισμού μας φεγγοβολά στην αίθουσα. (Και η αίθουσα, από το ρήμα «αίθω» παράγεται, που σημαίνει καίω, φωτίζω. Εξ ου και αίθριος και αιθίοψ, από τα αίθω+όψη).

Το γεωργός από γη+έργον και καταλήγουμε στην γεωργία, στον Γεώργιο, στην γεωγραφία, στην γεωμετρία, στο γεωτρύπανο (λέξεις που βρήκαν τα παιδιά). Παραγωγή λόγου και εκμάθηση του πρώτου συνθετικού «γέω», το οποίο σημαίνει γη, πράγμα που πριν αγνοούσαν.

Το ίδιο με την λέξη «παις», απ' όπου το παιδί, το παιχνίδι, παιδεία, παιδίατρος, παιδαγωγός.

Τους λες ότι κανείς σήμερα δεν λέει «πάω στην οικία μου», όμως λέμε οικογένεια, οικοδέσποινα, οικοδομή, οικονομία.

(Δράτεσαι της ευκαιρίας και εξηγείς ότι η οικονομία παράγεται από το οίκος+νέμω, που σημαίνει μοιράζω, αλλά και διοικώ και καταλήγουμε στον νόμο και ότι σήμερα καταστράφηκε η οικο-νομία μας, γιατί δεν διοικεί ο νόμος, αλλά οι άνομοι και παράνομοι, που νέμονται το δημόσιο ταμείο).

Τους εξηγείς ότι το «εμπιπραμένων» παράγεται από το «πίμπρημι» και φτάνουμε στον εμπρησμό.

Τους λες ότι «άδω» σημαίνει ψάλλω και τραγουδώ και ανοίγεται μπροστά μας ένα απέραντο φύλλωμα λέξεων: κωμωδία, ωδείο, μελωδία, τραγωδία (βάζεις και την λέξη «τράγος» και... αμυχανούν) και αηδόνι και αυδή, που σημαίνει φωνή, η οποία διασώζεται στο επίθετο άναυδος και στο απηύδησα.

Η ώρα δεν φτάνει. Κρατάμε 5-10 λεπτά για την κυρα-Γραμματική. (Πολλές φορές, για να εξοικειωθούν με τα στολίδια του λόγου, τους τόνους και τα πνεύματα, τους δίνω ένα κείμενο «γυμνό» από αυτά και τους λέω τι βάζουμε. Δυσκολεύονται στην αρχή να θέσουν, για παράδειγμα, την δασεία και την οξεία στην λέξη «Έλληνας», όμως, μαθαίνουν και πολύ γρήγορα). Το κουδούνι χτυπά, τα παιδιά βγαίνουν «άδοντας» στην αυλή και ο δάσκαλος σκέφτεται με θλίψη γιατί να μην υπάρχει αυτό το «πανηγύρι» στο Αναλυτικό Πρόγραμμα. Η απάντηση είναι απλή. Παιδεία φτιάχνεις με οράματα και όχι με προγράμματα. Η πατρίδα θέλει αναλυτικό... όραμα και εμείς «μουρμουρίζουμε σπασμένες λέξεις από ξένες γλώσσες» (Σεφέρης). Στην αίθουσα όμως δεν μπαίνει το υπουργείο να διδάξει, μπαίνει ο δάσκαλος. Κλείνει την πόρτα και... «γεωργού παις κοχλίας ώπτει». Με το υπουργείο, θα ασχολούμαστε τώρα, με τους γκρεμιστές της Παιδείας...

26.11.2015

Πηγή: www.antibaro.gr/